

UZASADNIENIE

Decyzją z 4.02.2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że W. D. jako pracownik J. P. prowadzącego Biuro Doradztwa i (...) w Ł. nie podlega od 12.04.2010 r. obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, tj. emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu, zarzucając pozorność umowy o pracę, którą strony zawarły celem uzyskania przez ubezpieczoną tytułu ubezpieczeniowego uprawniającego ją do świadczeń z tytułu choroby.

(decyzja w aktach ZUS)

Od powyższej decyzji odwołania złożyli zarówno płatnik składek, jak i ubezpieczona, wnosząc o jej zmianę poprzez ustalenie, że W. D. jako pracownik J. P. prowadzącego Biuro Doradztwa i (...) w Ł. podlega od 12.04.2010 r. obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, negując pozorności umowy o pracę.

(odwołanie płatnika k. 3-5, odwołanie wnioskodawczyni k. 3-4 akt VIII U 896/20)

W odpowiedziach na w/w odwołania pozwany organ rentowy, reprezentowany przez radcę prawnego, wniósł o ich oddalenie oraz o zasądzenie od każdego z odwołujących na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych, a ponadto o łączne rozpoznanie obu spraw, podtrzymując dotychczasowe stanowisko w sprawie.

(odpowiedzi na odwołania k. 372 - 374, k. 10 - 12 akt VIII U 896/20)

Zarządzeniem z 14.05.2020 r. połączono sprawę VIII U 896/20 z odwołania wnioskodawczyni ze sprawą VIII U 895/20 z odwołania płatnika celem łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia za sygn. VIII U 895/20 (k. 14 akt VIII U 896/20).

Na ostatniej rozprawie z 11.05.2021 r. wnioskodawcy poparli odwołania, a pełnomocnik ZUS wniósł o ich oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

(e-prot. z 11.05.2021 r.: 00:01:01, 00:01:09, 00:01:13, 00:15:24, 00:19:40)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący się płatnik składek - J. P. prowadzi od 26.09.1994 r. Biuro Doradztwa i (...) w Ł..

(okoliczność niesporna, a nadto zeznania płatnika składek e-prot. z 14.01.2021 r.: 00:01:56-00:35:16 w zw. z e-prot. z 11.05.2021 r.:00:07:28 i e-prot. z 11.05.2021 r.: 00:07:28, wydruk z (...) k. 210 akt ZUS)

Wnioskodawczyni - W. D., ur. (...), legitymuje się wykształceniem średnim ogólnokształcącym.

W okresie od 11.02.1999 r. do 12.2009 r. W. D. pracowała w VE Polska na umowę o pracę na stanowisku szwaczki, gdzie zajmowała się przynoszeniem z krojowni nowych wzorów i rozdawaniem produkcji szwaczkom. Firma (...) została zlikwidowana, a umowa o pracę wnioskodawczyni została rozwiązana na mocy porozumienia stron.

W związku z zakończeniem pracy w w/w zakładzie pracy wnioskodawczyni zarejestrowała się w urzędzie pracy jako osoba bezrobotna i poszukiwała nowej pracy.

(zeznania wnioskodawczyni e-prot. z 14.01.2021 r.: 00:35:43-00:58:09 w zw. z e-prot. z 11.05.2021 r.: 00:07:25 i e-prot. z 11.05.2021 r.: 00:07:25, kwestionariusz osobowy k. 108 akt ZUS)

W marcu 2010 r. płatnik składek postanowił w swojej firmie wyodrębnić biuro podawcze i utworzyć nowe stanowisko pracownika biurowego do obsługi kancelarii. W związku z tym poszukiwał nowego pracownika na w/w stanowisko.

W tym czasie płatnik składek zatrudniał na umowy o pracę (...) osób.

(zeznania płatnika składek e-prot. z 14.01.2021 r.: 00:01:56-00:35:16 w zw. z e-prot. z 11.05.2021 r.:00:07:28 i e-prot. z 11.05.2021 r.: 00:07:28)

Płatnik zatrudnia w swojej firmie tylko osoby z polecenia.

(zeznania płatnika składek e-prot. z 14.01.2021 r.: 00:01:56-00:35:16 w zw. z e-prot. z 11.05.2021 r.:00:07:28 i e-prot. z 11.05.2021 r.: 00:07:28, zeznania wnioskodawczynie e-prot. z 14.01.2021 r.: 00:35:43-00:58:09 w zw. z e-prot. z 11.05.2021 r.: 00:07:25 i e-prot. z 11.05.2021 r.: 00:07:25, zeznania świadka I. K. e-prot. z 14.01.2021 r.: 01:30:42-01:38:21)

W przypadku odwołującej się W. D. również tak się stało. J. P. dowiedział się od swojej długoletniej pracownicy Z. K., że córka jej znajomej, tj. W. D., jest bezrobotna i poszukuje pracy. Wnioskodawczynie natomiast dowiedziała się o tym, że płatnik poszukuje nowego pracownika od swojej mamy, której powiedział o tym Z. K..

(zeznania płatnika składek e-prot. z 14.01.2021 r.: 00:01:56-00:35:16 w zw. z e-prot. z 11.05.2021 r.:00:07:28 i e-prot. z 11.05.2021 r.: 00:07:28, zeznania wnioskodawczynie e-prot. z 14.01.2021 r.: 00:35:43-00:58:09 w zw. z e-prot. z 11.05.2021 r.: 00:07:25 i e-prot. z 11.05.2021 r.: 00:07:25)

Płatnik składek postanowił zatrudnić wnioskodawczynię na nowotworzonym stanowisku pracownika biurowego do obsługi kancelarii i jednocześnie skorzystać z dofinansowania z Urzędu Pracy na stworzenie tego stanowiska. W tym celu płatnik zawarł z Urzędem Pracy umowę, a wnioskodawczynie jako osoba bezrobotna zarejestrowana w urzędzie pracy, otrzymała z tego urzędu skierowanie do pracy u płatnika od 12.04.2010 r. na stanowisko pracownik kancelarii w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem w wysokości od 1317,00 zł brutto.

Ze środków na tzw. prace interwencyjne został przez płatnika zakupiony sprzęt komputerowy, profesjonalna niszczarka, meble biurowe. Urząd Pracy przeprowadził u płatnika składek kontrolę w celu sprawdzenia czy nowe stanowisko pracownika biurowego do obsługi kancelarii rzeczywiście powstało.

(okoliczności niesporne, a także przyznane przez wnioskodawczynię w odwołaniu k. 3-4 akt VIII U 896/20, a nadto skierowanie do pracy k. 190 akt ZUS, zeznania płatnika składek e-prot. z 14.01.2021 r.: 00:01:56-00:35:16 w zw. z e-prot. z 11.05.2021 r.:00:07:28 i e-prot. z 11.05.2021 r.: 00:07:28, zeznania świadka A. B. e-prot. z 14.01.2021 r.: 01:06:42-01:27:05)

J. P. i W. D. nie są spokrewnieni, ani powinowaceni. Przed zawarciem pierwszej umowy o pracę nie znali się.

(okoliczność niesporna, a nadto zeznania płatnika składek e-prot. z 14.01.2021 r.: 00:01:56-00:35:16 w zw. z e-prot. z 11.05.2021 r.:00:07:28 i e-prot. z 11.05.2021 r.: 00:07:28)

W dn. 12.04.2010 r. płatnik składek - Biuro Doradztwa i (...) zawarł z wnioskodawczynią W. D. pierwszą umowę o pracę na czas określony od 12.04.2010 r. do 31.12.2011 r., na podstawie której płatnik składek zatrudnił wnioskodawczynię na stanowisku pracownika kancelarii, w pełnym wymiarze czasu pracy, za wynagrodzeniem miesięcznym 2.000,00 zł brutto. Jako miejsce wykonywania pracy przez ubezpieczoną na rzecz płatnika strony umowy wskazały ul. (...) w Ł., a jako dzień rozpoczęcia pracy 12.04.2010 r.

(umowa o pracę z 12.04.2010 r. k. 179 akt ZUS)

Kwota wynagrodzenia W. D. ustalona w pierwszej umowie o pracę była wynikiem negocjacji płatnika składek z Urzędem Pracy.

(zeznania płatnika składek e-prot. z 14.01.2021 r.: 00:01:56-00:35:16 w zw. z e-prot. z 11.05.2021 r.:00:07:28 i e-prot. z 11.05.2021 r.: 00:07:28)

Porozumieniem z 28.04.2010 r. zmieniającym umowę o pracę od 1.05.2010 r. zmieniono zasadnicze wynagrodzenie wnioskodawczynie z kwoty 2.000 zł brutto miesięczne na kwotę 2.500 zł brutto.

(porozumienie zmieniające umowę o pracę k. 176 akt ZUS)

Płatnika składek J. P. postanowił mocą w/w porozumienia podwyższyć wynagrodzenie W. D. do kwoty 2.500 zł miesięcznie, ponieważ po upływie miesiąca od zatrudnienia wnioskodawczynie był bardzo zadowolony z jakości i rzetelności wykonywanej przez ubezpieczoną pracę w jego kancelarii.

(zeznania płatnika składek e-prot. z 14.01.2021 r.: 00:01:56-00:35:16 w zw. z e-prot. z 11.05.2021 r.:00:07:28 i e-prot. z 11.05.2021 r.: 00:07:28)

Płatnik składek, dochowując ustawowego terminu, zgłosił w dn. 14.04.2010 r. W. D. do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych, tj. emerytalnego, rentowych chorobowego, wypadkowego oraz do obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego od 12.04.2010 r. w charakterze pracownika.

(okoliczność niesporna, a nadto druk (...) P (...) k. 192-194 akt ZUS)

Płatnik składek utworzył dla wnioskodawczynie akta osobowe.

(okoliczność niesporna, a nadto kserokopie dokumentów osobowych w aktach ZUS)

Wnioskodawczynie uzyskała zaświadczenie lekarza medycyny pracy o braku przeciwwskazań do wykonywania pracy u płatnika na stanowisku pracownika kancelarii 14.04.2010 r.

(zaświadczenie lekarskie k. 174 akt ZUS)

Wnioskodawczynie przeszła wstępne ogólne szkolenie w zakresie bhp u płatnika w dn. 12.04.2010 r., a stanowiskowe w dn. 12-13.04.2010 r.

(karta szkolenia wstępnego bhp k. 172 akt ZUS)

Płatnik składek sporządził pisemny zakres obowiązków wnioskodawczynie na stanowisku pracownik kancelarii, zgodnie z którym do powierzonych ubezpieczonej obowiązków należało: przyjmowanie dokumentów klientów biura, wpisywanie daty doręczenia dokumentów przez klienta, pocztą, kurierem w metryczce miesięcznej, kwitowanie wniesionej przez klienta odpłatności, rozliczenie RK - codziennie, przekazywanie dokumentów wg właściwości do działów: księgowość, kadry i płace, doradca podatkowy, obsługa urzędu niszczarki, pobieranie materiałów do niszczenia ze stanowisk biura - codziennie, niszczenie bieżących materiałów, kwalifikowanie dokumentów księgowych do niszczenia (uwaga 7 lat), uzyskiwanie każdorazowo zgody na niszczenie wskazanej partii dokumentów-niszczenie, zakładanie „szarości” dla nowych klientów, uzupełnianie akt klientów o dostarczone dokumenty nie później niż w ciągu 3 dni od wpływu, archiwizacja „szarości” klientów, z którymi zakończono współpracę, prowadzenie Skorowidza, wykonywanie innych poleceń bezpośredniego przełożonego.

Wnioskodawczynie potwierdziła własnoręcznym podpisem opatrzonym datą 12.04.2010r. otrzymanie pisemnego zakresu w/w obowiązków.

(pisemny zakres obowiązków wnioskodawczynie k. 196 akt ZUS)

Płatnik składek przekazał wnioskodawczynie w dn. 12.04.2010 r.: 1 pilot do bramy wjazdowej, 1 klucz do drzwi wejściowych A. (...) /otwiera górny i dolny zamek/, kod dostępu do drzwi wejściowych (...), 1 pilot do rolety antywłamaniowej, a wnioskodawczynie pokwitowała na piśmie odbiór w/w przedmiotów oraz złożyła oświadczenie,

że przyjęła do wiadomości, iż ciąży na niej obowiązek zgłaszania każdorazowo zaobserwowanej nieprawidłowości w funkcjonowaniu urzędów dostępowych celem niedopuszczenia do mogącej wystąpić w ich działaniu awarii.

(potwierdzenie odbioru k. 8 akt VIII U 896/20)

W dn. 22.04.2010 r. płatnik składek przeszkolił wnioskodawczynię jako pracownika kancelarii w zakresie przeciwdziałania wprowadzeniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu dla pracowników instytucji obowiązanych w myśl Ustawy z dnia 16. Listopada 2000r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz.U. z 25. Marca 2010r. Nr 46, poz. 276).

(zaświadczenie k. 105 akt ZUS i k. 9 akt VIII U 896/20)

Dokumenty wychodzące z kancelarii podpisuje wyłącznie płatnik.

(zeznania płatnika składek e-prot. z 14.01.2021 r.: 00:01:56-00:35:16 w zw. z e-prot. z 11.05.2021 r.:00:07:28 i e-prot. z 11.05.2021 r.: 00:07:28)

W badanym okresie, po zakończeniu wstępnego szkolenia w zakresie bhp w dn. 12.-13.04. (...), wnioskodawczyni przystąpiła od 14.04.2010 r. do wykonywania umówionej rodzajowo pracy na rzecz płatnika, która polegała na obsłudze biura podawczego w kancelarii płatnika. Ubezpieczona pracowała w kancelarii płatnika przy ul. (...) w Ł. przez 8 godzin dziennie od poniedziałku do piątku w godzinach, w których jest czynne biuro płatnika, tj. od 8.00 do 16.00. Wnioskodawczyni wykonywała pracę na stanowisku pracownika biurowego do obsługi kancelarii pod bezpośrednim kierownictwem i nadzorem płatnika.

Praca wnioskodawczyni polega na ścisłym kontakcie z klientem w momencie jego wizyty w kancelarii płatnika. Wnioskodawczyni nie ma przydzielonych własnych klientów – obsługuje wszystkich, którzy korzystają z usług płatnika i którzy przynoszą do kancelarii dokumenty lub wpłacają za pośrednictwem kancelarii płatnika pieniądze na podatki i na ZUS.

W szczególności wnioskodawczyni pracuje z teczkami klientów płatnika, które od koloru okładki są nazywane „szarościami”. W każdej takiej teczce jest protokół przyjęcia dokumentów, a ponadto metryczka, do której wpisywane są kwoty, które część klientów uiszcza w urzędzie skarbowym i ZUS-ie za pośrednictwem kancelarii płatnika. Pieniądze te według wyliczenia dokonywanego przez księgową przyjmowała od klientów wnioskodawczyni. Każdy wpływ kwitowany był przez wnioskodawczynię własnym podpisem w metryczce klienta w tzw. szarościach i na koniec dnia przenoszony był przez nią do raportu kasowego. Do obowiązków wnioskodawczyni należy prowadzenie raportu kasowego. Odwołująca podpisywała raporty kasowe. Poza wpisem do raportu kasowego wnioskodawczyni nie wystawiała dokumentów przyjęcia gotówki od klienta. Na koniec każdego dnia wnioskodawczyni rozliczała się z tych pieniędzy z płatnikiem.

Wnioskodawczyni prowadziła również archiwum dokumentów klientów kancelarii, co łączyło się z wysoką odpowiedzialnością, ponieważ nieprawidłowe zarchiwizowanie bądź zniszczenie dokumentów przed właściwym terminem może skutkować karami za nieprawidłowości w dokumentacji w Urzędzie Skarbowym. Proces archiwizacji w firmie płatnika jest rygorystycznie przestrzegany. Płatnik składek od początku zatrudnienia skarżącej bardzo wysoko oceniał sposób wykonywania przez wnioskodawczynię powierzonych jej obowiązków w zakresie archiwizacji, z których wywiązywała się wzorowo.

Wnioskodawczyni sporządzała ponadto na komputerze pisma do urzędu skarbowego, a także zanosila do ZUS-u dokumenty klientów płatnika, a dodatkowo zajmowała się podawaniem kawy lub herbaty przy spotkaniu z klientami.

Początkowo w 2010 r. wnioskodawczyni miała wydzielone odrębne miejsce pracy, gdzie miało swoje biurko i gdzie klienci zaraz po przyjściu do kancelarii zostawiali u niej dokumenty. Od stycznia 2012 r. w kancelarii zorganizowano archiwum w tzw. przejściówce w kancelarii, natomiast pracownicy zajmujący się obsługą biura podawczego, tj.

wnioskodawczyni i I. K., siedzą razem z płatnikiem w pokoju. Jeśli klient przychodzi tylko po to by zostawić dokumenty w kancelarii, wówczas są one odkładane na półkę, a jeśli klient chce porozmawiać ze swoim księgowym, to wtedy proszony jest do sąsiadującego biura, gdzie obecnie jest 12 stanowisk.

(zeznania płatnika składek e-prot. z 14.01.2021 r.: 00:01:56-00:35:16 w zw. z e-prot. z 11.05.2021 r.:00:07:28 i e-prot. z 11.05.2021 r.: 00:07:28, zeznania wnioskodawczyni e-prot. z 14.01.2021 r. : 00:35:43-00:58:09 w zw. z e-prot. z 11.05.2021 r.: 00:07:25 i e-prot. z 11.05.2021 r.: 00:07:25, zeznania świadka A. B. e-prot. z 14.01.2021 r.: 01:06:42-01:27:05, zeznania świadka I. K. e-prot. z 14.01.2021 r.: 01:30:42-01:38:21, kserokopia skorowidza ewidencji klientów przeniesiona do archiwum k. 7-41, kserokopia dokumentacji podatkowej klientów za poszczególne lata przekazywanej do zniszczenia k. 42-61, kserokopia raportu kasowego k. 62- 358)

Płatnik był bardzo zadowolony z pracy wnioskodawczyni i w związku z tym zatrudnił W. D. na podstawie umowy o pracę z 31.12.2014 r. na czas nieokreślony na stanowisku pracownika kancelarii w pełnym wymiarze czasu pracy za wynagrodzeniem 2500 zł brutto miesięcznie od 1.01.2015 r.

(umowa o pracę k. 370, zeznania płatnika składek e-prot. z 14.01.2021 r.: 00:01:56-00:35:16 w zw. z e-prot. z 11.05.2021 r.:00:07:28 i e-prot. z 11.05.2021 r.: 00:07:28)

Płatnik wypłacał wnioskodawczyni przez cały badany okres wynagrodzenie gotówką. Taki rodzaj wypłaty, zamiast przelewu na konto bankowe, był decyzją wnioskodawczyni. Płatnik prowadził listy płacowe dla ubezpieczonej, która potwierdzała na nich wypłatę wynagrodzenia własnoręcznym podpisem.

(zeznania płatnika składek e-prot. z 14.01.2021 r.: 00:01:56-00:35:16 w zw. z e-prot. z 11.05.2021 r.:00:07:28 i e-prot. z 11.05.2021 r.: 00:07:28, zeznania wnioskodawczyni e-prot. z 14.01.2021 r.: 00:35:43-00:58:09 w zw. z e-prot. z 11.05.2021 r.: 00:07:25 i e-prot. z 11.05.2021 r.: 00:07:25, listy płacowe k. 110-130 akt ZUS)

Płatnik prowadził dla wnioskodawczyni listy obecności, na których odwołująca potwierdzała danego dnia swoją obecność w pracy własnoręcznym podpisem.

(zeznania wnioskodawczyni e-prot. z 14.01.2021 r. : 00:35:43-00:58:09 w zw. z e-prot. z 11.05.2021 r.: 00:07:25 i e-prot. z 11.05.2021 r.: 00:07:25, listy obecności w kopercie za kartą 749, a także k. 132-154 akt ZUS, zeznania świadka A. B. e-prot. z 14.01.2021 r.: 01:06:42-01:27:05)

Od 6.07.2010 r. ubezpieczona po raz pierwszy stała się niezdolna do pracy z powodu choroby. Zaświadczenia o niezdolności do pracy wystawione zostały dla ubezpieczonej na następujące okresy: 6.07.2010 r.-18.01.2011 r., 23.03.2011 r.- 20.09.2011 r., 27.03.2012 r. – 9.10.2012 r., 7.12.2012r. – 6.06.2013 r., 13.08.2013 r.-8.02.2014 r., 26.04.2014 r. – 27.05.2014 r., 19.06.2014 r.-15.11.2014 r., 29.04.2015 r. – 3.11.2015 r., 30.12.2015 r. – 28.06.2016 r., 1.09.2016 r. – 26.02.2017 r., 5.05.2017 r. -2.11.2017 r., 8.01.2018 r.- 5.07.2018 r., 14.09.2018r.-10.03.2019 r., 3.06.2019 r. – 23.10.2019 r. i 5.11.2019 r. – 2.12.2019 r.

Wnioskodawczyni został wypłacony zasiłek chorobowy za okresy: 8.08.2010 r. -3.01.2011 r., 25.04.2011 r. -20.09.2011 r., 29.04.2012 r. -24.09.2012 r., 7.12.2012 r. - 6.06.2013 r., 15.09.2013 r. - 8.02.2014 r., 20.06.2014r. -15.11.2014r., 1.06.2014 r.- 27.10.2015 r., 30.12.2015 r.-28.06.2016 r., 4.10.2016 r.-26.02.2017 r., 7.06.2017 r. -2.11.2017 r., 10.02.2018 r. -5.07.2018 r., 14.09.2019 r. -10.03.2019 r., 6.07.2019 r. -23.10.2019 r., oraz świadczenie rehabilitacyjne za okresy: 21.09.2011 r. - 18.01.2012 r. i 16.11.2014 r. - 13.02.2015 r., a w okresie 28.05.2014 r. -18.06.2014 r. zasiłek opiekuńczy.

W złożonych za wnioskodawczynię dokumentach rozliczeniowych płatnik wykazał, że w okresie 4.01.2011 r.-14.01.2011 r., 25.09.2012 r. – 4.10.2012 r. wnioskodawczyni była nieobecna w pracy z przyczyn usprawiedliwionych.

Z powyższego wynika, że od 12.04.2010 r. po podpisaniu pierwszej umowy o pracę z płatnikiem składek wnioskodawczyni przepracowała w 2010 r. -115 dni, w 2011 r. – 63 dni, w 2012 r.- 126 dni, w 2013 r.- 67 dni, w 2014 r.- 75 dni, w 2015 r. - 130 dni, w 2016 r. – 64 dni, w 2017 r. - 94 dni, 2018 r.- 77 dni, w 2019 r. - 124 dni.

(okoliczności niesporne, dane z konta ubezpieczonej w ZUS)

Główną chorobą wnioskodawczyni jest schorzenie zwyrodnieniowe kręgosłupa okolicy lędźwiowo-krzyżowej, które okresowo utrudnia jej poruszenie się, powodując narastające dolegliwości bólowe i neurologiczne, których leczenie wymagało długotrwałych zwolnień lekarskich w czasie zatrudnienia u płatnika.

Wnioskodawczyni cierpiała od wielu lat na schorzenie kręgosłupa zanim zatrudniła się w kancelarii płatnika. W historii choroby u lekarza chorób wewnętrznych, odnotowano w czasie wizyt wnioskodawczyni, podczas których zgłaszała silne dolegliwości kręgosłupa, że pracuje w biurze podatkowym płatnika. Z dokumentacji medycznej leczenia neurologicznego wynika, że wnioskodawczyni pozostaje pod opieką specjalisty neurologa od września 2007 r. z powodu ucisku korzeni nerwów rdzeniowych i splotów nerwowych, przy czym ostatnia wizyta przed zatrudnieniem u płatnika była pół roku wcześniej, bo w dn. 14.10.2009 r., a pierwsza po zatrudnieniu u płatnika dopiero 5.05.2010 r. Z dokumentacji z poradni rehabilitacji wynika, że wnioskodawczyni pozostaje pod opieką lekarza specjalisty rehabilitanta od września 2007 r., gdzie zgłosiła się z powodu bólów kręgosłupa na które cierpi od 10 lat, a także, że w styczniu 2010 r. nie miała dolegliwości bólowych, natomiast w czasie wizyty 22.03.2010 r. odnotowano, że ma bóle kręgosłupa, jak również podczas następnej wizyty 23.06.2010 r. odnotowano, że cierpi na bóle kręgosłupa. Oprócz tego wnioskodawczyni od 1998 r. leczy się też z powodu niemiarowej akcji serca. Ponadto wnioskodawczyni leczy się także: od września 2010 r. dermatologicznie (przy czym w 2010 r. miała tylko 1 wizytę, a następną dopiero w kwietniu 2011 r.), od grudnia 2010 r. leczy się laryngologicznie, w poradni alergologicznej od kwietnia 2014 r., w poradni neurochirurgicznej od maja 2015 r., w poradni zdrowia psychicznego od 2015 r. (przy czym w historii choroby odnotowano, że wcześniej nie leczyła psychiatrycznie, a ponadto w czasie wizyt lekarz psychiatra odnotował w historii choroby, że wnioskodawczyni wróciła do pracy po okresie niezdolności i że pracuje jako asystent biurowy oraz że dobrze sobie radzi w pracy), zaś w poradni ortopedycznej od marca 2014 r., a następnie od września 2016 r. Z dokumentacji medycznej wnioskodawczyni wynika również, że od 2002 r. pozostaje pod opieką ginekologa, przy czym z historii choroby wynika, że w okresie bezpośrednio poprzedzającym zawarcie umowy o pracę z płatnikiem, jak i po jej zawarciu nie miała żadnych problemów zdrowotnych tej natury (ostatnia wizyta u ginekologa przed zawarciem umowy z płatnikiem była w kwietniu 2008 r., a następną dopiero w lutym 2013 r.). Nadto z załączonej dokumentacji medycznej wynika, że wnioskodawczyni w dn. 8.05.2016 r. miała udzieloną pomoc w związku z poparzeniem przez meduzę 2 dni wcześniej w czasie pobytu w Chorwacji. Oprócz tego wnioskodawczyni cierpi na ataki migreny. W dn. 26.11.2014 r. miała badanie gastroskopii.

(zeznania wnioskodawczyni e-prot. z 14.01.2021 r.: 00:35:43-00:58:09 w zw. z e-prot. z 11.05.2021 r.: 00:07:25 i e-prot. z 11.05.2021 r.: 00:07:25, zestawienia okresu i miejsca udzielonych świadczeń z NFZ k. 391-396, dane dotyczące zrealizowanych recept zrefundowanych k. 397-398, dokumentacja medyczna k. 429-457, 461, 464, 466-532, 534, 537-539, 544-606, 612, 615, 618, 621-626, 631-637, 640, 642-666, 671, 675, 678-688, 693, 697, 699, 704, 707, 730, 731, 734)

Odwołująca po każdej długotrwałej nieobecności w pracy u płatnika przedstawiała zaświadczenie o zdolności do pracy. Ostatnie zwolnienie zakończyło się 2.12.2019 r.

(zeznania wnioskodawczyni e-prot. z 14.01.2021 r. : 00:35:43-00:58:09 w zw. z e-prot. z 11.05.2021 r.: 00:07:25 i e-prot. z 11.05.2021 r.: 00:07:25, zaświadczenia lekarskie k. 359-379)

Płatnik składek nie zatrudnił żadnego nowego pracownika na zastępstwo za wnioskodawczynię w okresach jej długotrwałej nieobecności w pracy z powodu choroby.

W okresie od 10.06.2010 r. do 16.12.2012 r. płatnik zatrudnił M. B., w okresie od 1.04.2011 r. do 31.08.2012 r. E. M., w okresie od 1.02.2012 r. do 28.02.2014 r. A. N., a od 4.11.2013 r. I. K., którą płatnik zatrudnił z polecenia swojej pracownicy J. S.. Żadna z w/w pracownic nie była zatrudniona przez płatnika na umowę o pracę na zastępstwo za wnioskodawczynię. Wymienione pracownice w krótkim okresie od zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych przez płatnika stały się niezdolne do pracy z powodu choroby przypadającej w okresie ciąży. M. B. zajmowała się obsługą kancelaryjną i pracowała na systemie finansowo-księgowym. M. B. po upływie 4 miesięcy przedłożyła zwolnienie lekarskie związane z ciążą. Umowa o pracę z M. B. została rozwiązana na mocy porozumienia stron. Następnie płatnik zatrudnił od 1.02.2012 r. A. N. jako kierownika biura. A. N. miała przejąć część obowiązków wnioskodawczyni. Mimo że odwołująca i A. N. pracowały razem, A. N. przejęła obowiązki rozmów z klientami, wnioskodawczyni miała zająć się archiwizacją dokumentów, a pozostałą część dotychczasowych obowiązków odwołującej wykonywał sam płatnik jako właściciel kancelarii. I. K. i inna pracownica - A. W. w czasie nieobecności wnioskodawczyni przyjmowały od klientów dokumenty i pieniądze na opłacenie podatku i ZUS-u. Jeśli chodzi o zanoszenie dokumentów klientów do ZUS-u to obowiązki te przejmowali w okresach nieobecności wnioskodawczyni pracownicy z krótszym stażem.

W okresach usprawiedliwionej nieobecności w pracy W. D. nikt natomiast nie przejął jej obowiązków związanych z archiwizowaniem dokumentów w kancelarii płatnika. Czynności te były wykonywane w całym spornym okresie tylko przez wnioskodawczynię w czasie, gdy - pomiędzy kolejnymi zwolnieniami lekarskimi lub urlopami wypoczynkowymi - odwołująca się świadczyła pracę na rzecz płatnika.

Płatnik składek nie zmienił formalnie zakresu obowiązków wnioskodawczyni.

(zeznania płatnika składek e-prot. z 14.01.2021 r.: 00:01:56-00:35:16 w zw. z e-prot. z 11.05.2021 r.:00:07:28 i e-prot. z 11.05.2021 r.: 00:07:28, umowy o pracę k. 156-166 akt ZUS, zeznania świadka A. B. e-prot. z 14.01.2021 r.: 01:06:42-01:27:05, zeznania świadka I. K. e-prot. z 14.01.2021 r.: 01:30:42-01:38:21)

Odwołująca nadal pracuje u płatnika składek. Gdy wnioskodawczyni źle się czuje, to wykorzystuje wtedy swój zaległy urlop. Odwołująca wykorzystała ok. 75-76 dni takiego urlopu od 2.12.2019 r.

(zeznania wnioskodawczyni e-prot. z 14.01.2021 r.: 00:35:43-00:58:09 w zw. z e-prot. z 11.05.2021 r.: 00:07:25 i e-prot. z 11.05.2021 r.: 00:07:25, zeznania świadka A. B. e-prot. z 14.01.2021 r.: 01:06:42-01:27:05, zeznania świadka I. K. e-prot. z 14.01.2021 r.: 01:30:42-01:38:21).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie powołanych dowodów w postaci dokumentów, zeznań świadków a także odwołujących się płatnika i wnioskodawczyni, które to dowody tworzą spójną, logiczną całość, wzajemnie ze sobą korespondując i uzupełniając się, co pozwala na przypisanie im w całości waloru wiarygodności.

Sąd Okręgowy zważył, że ZUS był reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika i nie podważył w toku postępowania ani wartości dowodowej zeznań wskazanych wyżej osób, ani też zalegających w aktach dokumentów, które posłużyły do odtworzenia istotnych dla rozstrzygnięcia okoliczności.

Wnioskodawczyni i płatnik składek w sposób logiczny wyjaśnili zarówno okoliczności poprzedzające zawarcie spornej umowy o pracę, w szczególności motyw, którymi kierował się płatnik składek zatrudniając wnioskodawczynię, okoliczności w jakich strony zawarły pierwszą umowę o pracę, w tym m.in., że płatnik zatrudnia w swojej kancelarii osoby z polecenia, jak i to że tworząc nowe stanowisko pracy pracownika obsługi kancelarii skorzystał z dofinansowania z Urzędu Pracy, co znajduje zresztą potwierdzenie w dokumentach zalegających w aktach ZUS-owskich w postaci skierowania wnioskodawczyni przez urząd pracy do pracy w kancelarii płatnika. Z zeznań świadka A. B. i stron spornej umowy wynika zresztą, że u płatnika była przeprowadzona kontrola przez urząd pracy celem sprawdzenia czy faktycznie płatnik utworzył dla wnioskodawczyni stanowisko pracy.

Zdaniem Sądu z zeznań wnioskodawczynie wynika, że doskonale zna specyfikę kancelarii płatnika i że potrafiła w sposób bardzo szczegółowy przedstawić na czym polega praca z tzw. szarościami, a także archiwizacja dokumentacji w kancelarii płatnika.

Zeznania te w całości korelują z zeznaniami płatnika, który nie tylko poprzez złożenie dokumentacji osobowej i list obecności wnioskodawczynie, ale również za pomocą dokumentów w postaci: kserokopii skorowidza ewidencji klientów przeniesiona do archiwum, kserokopii dokumentacji podatkowej klientów za poszczególne lata przekazywanej do zniszczenia, kserokopii raportu kasowego, na których widnieją podpisy wnioskodawczynie, wykazał w ocenie Sądu należycie, że ubezpieczona faktycznie wykonywała na jego rzecz umówioną rodzajowo pracę w badanym okresie, a jej zatrudnienie nie miało fikcyjnego charakteru.

Ponadto Sąd uznał, że z zeznań przesłuchanych świadków wynika wprost czym zajmowała się wnioskodawczynie i jak jej praca była zorganizowana. Zeznania te w całości korelują z zeznaniami stron spornej umowy oraz złożonymi do akt dokumentami, które zostały sporządzone przez skarżącą w ramach wykonywanych przez nią obowiązków pracowniczych i które są opatrzone podpisami odwołującej się. Nawet jeśli świadkowie nie znają pewnych detali, to zdaniem Sądu, ich zeznania były na tyle szczegółowe i logiczne, że wzajemnie się uzupełniają i pozwalają razem z innymi wiarygodnymi dowodami w postaci załączonych do akt dokumentów opatrzonych podpisami ubezpieczonej na odtworzenie faktów, z których wynika jednoznacznie, że w spornym okresie wnioskodawczynie faktycznie wykonywała umówioną rodzajowo pracę w kancelarii płatnika.

Jednocześnie z zeznań płatnika i wnioskodawczynie oraz świadków wynika, że wnioskodawczynie w badanym okresie pozostawała w charakterystycznym dla stosunku pracy podporządkowaniu pracowniczemu względem płatnika, który decydował co, w jaki sposób i gdzie ma wykonywać, a także sprawdzał wykonaną przez skarżącą pracę, skoro rozliczał codziennie raporty kasowe, czy sprawdzał poprawność przeprowadzonej archiwizacji dokumentacji klientów jego kancelarii.

Ze złożonych list płacowych wynika też, że płatnik wypłacał odwołującej się umówione wynagrodzenie, co wnioskodawczynie kwitowała na listach płac własnoręcznym nazwiskiem.

Ponadto ze złożonych przez odwołującą dokumentów razem z odwołaniem wynika, że płatnik przekazał wnioskodawczynie: 1 pilot do bramy wjazdowej, 1 klucz do drzwi wejściowych A. (...) /otwiera górny i dolny zamek/, kod dostępu do drzwi wejściowych (...), 1 pilot do rolety antywłamaniowej, a wnioskodawczynie pokwitowała na piśmie odbiór w/w przedmiotów oraz złożyła oświadczenie, że przyjęła do wiadomości, iż ciąży na niej obowiązek zgłaszania każdorazowo zaobserwowanej nieprawidłowości w funkcjonowaniu urządzeń dostępowych celem niedopuszczenia do mogącej wystąpić w ich działaniu awarii.

Sąd zważył także, że z załączonego zaświadczenia wynika, że 22.04.2010 r. płatnik składek przeszkolił wnioskodawczynie jako pracownika kancelarii w zakresie przeciwdziałania wprowadzeniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu dla pracowników instytucji obowiązanych w myśl Ustawy z dnia 16. Listopada 2000r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.

Powyższe świadczy o tym, że płatnik należycie wyposażył i przygotował wnioskodawczynie do pracy w jego kancelarii, gdzie charakter świadczonych usług wymaga dodatkowego zabezpieczenia interesów klientów.

Ponadto płatnik dochował w ustawowym terminie obowiązku zgłoszenia odwołującej do ubezpieczeń społecznych jako pracownika jego kancelarii, a także sporządził akta osobowe wnioskodawczynie, zaś z karty szkolenia wstępnego w zakresie bhp wynika, że wnioskodawczynie została dopuszczona do wykonywania pracy po zakończeniu tego szkolenia od 14.04.2010 r. , co potwierdza zeznania płatnika w tym zakresie.

Sąd zważył także, że wnioskodawczyni miała zaświadczenie lekarskie z 14.04.2010 r. o braku przeciwwskazań do wykonywania pracy jako pracownik kancelarii na rzecz płatnika, co oznacza, że nie było przeszkód natury medycznej do podjęcia przez nią umówionej pracy.

Również dokumentacja medyczna wnioskodawczyni, która w większości ma charakter archiwalny i powstała przed zaistnieniem sporu między stronami i potwierdza, zdaniem Sądu, że w badanym okresie wnioskodawczyni pracowała w kancelarii płatnika pracując i że w dacie zawierania pierwszej umowy nie było przeszkód zdrowotnych do zatrudnienia odwołującej w kancelarii płatnika. Z dokumentacji tej wynika także, że wnioskodawczyni, tak jak zeznała, cierpi przede wszystkim na schorzenia kręgosłupa i związane z tym dolegliwości neurologiczne, które stały się przyczyną jej długotrwałych zwolnień w badanym okresie. Owszem analiza leczenia skarżącej potwierdza, że przed zatrudnieniem u płatnika już od kilku lat cierpiała na schorzenia kręgosłupa, ale należy mieć na uwadze, że z historii jej leczenia wynika, że dolegliwości te miały jedynie charakter okresowy i że każdorazowo po zakończeniu leczenia wnioskodawczyni była zdolna do wykonywania pracy. Sąd zważył też, że pierwsze długotrwałe zwolnienie u płatnika miało miejsce dopiero po 3 miesiącach od zatrudnienia w kancelarii płatnika, a zatem strony nie mogły z góry zakładać w dacie podpisania pierwszej umowy o pracę, że wnioskodawczyni stanie się po kilku miesiącach niezdolna do pracy. Do akt zostały także złożone zaświadczenia, że po każdej długotrwałej nieobecności wnioskodawczyni otrzymywała zaświadczenie lekarskie, że jest zdolna do pracy. Z dokumentów opatrzonych podpisami wnioskodawczyni, które powstały w trakcie wykonywania przez nią obowiązków pracowniczych wynika, że pomiędzy zwolnieniami lekarskimi faktycznie wykonywała na rzecz płatnika pracę. Analizując dostępną dokumentację medyczną wnioskodawczyni Sąd uznał, że trudno także przyjąć, że lekarze, jak choćby lekarz chorób wewnętrznych czy psychiatra, czyniący wzmianki w historii choroby kilka lat wcześniej o tym, że wnioskodawczyni pracuje w biurze podatkowym jako pracownik kancelarii czynili to na wypadek hipotetycznego przyszłego sporu pomiędzy ZUS-em i stronami spornej umowy o pracę, tym bardziej, że lekarze ci są osobami obcymi dla stron n/n postępowania i nie mieli żadnych powodów by kilka lat przed wydaniem zaskarżonej decyzji preparować nieprawdziwe zapisy w dokumentacji leczenia wnioskodawczyni o tym, że pracuje w kancelarii podatkowej. Ponadto załączona do akt dokumentacja medyczna odwołującej nie była kwestionowana co do jej autentyczności przez pozwanego, a i Sąd nie znalazł żadnych powodów by czynić to z urzędu.

Sąd miał na uwadze, że płatnik nie zatrudnił na zastępstwo za wnioskodawczynię innego pracownika, jednakże z zeznań płatnika i świadków wynika, że w sposób racjonalny i logiczny przeorganizował pracę w kancelarii ze względu na nieobecności odwołującej, dzieląc jej obowiązki pomiędzy innych pracowników i siebie, a przy tym z zeznań tych osób wynika, że praca związana z archiwizacją dokumentacji czekała na wykonanie przez wnioskodawczynię po powrocie ze zwolnień lub z urlopu wypoczynkowego i nikt w tym zakresie nie zastępował skarżącej, która w sposób wzorowy zawsze wywiązywała się z tych czynności, a zatem dalsze trwanie kwestionowanego stosunku pracy było i nadal jest uzasadnione racjonalnie i ekonomicznie z perspektywy płatnika, którego działalność wiąże się z dużą odpowiedzialnością w związku z obowiązkiem odpowiednio długiego przechowywania dokumentów podatkowych i ZUS-owskich jego klientów. Pośrednio świadczy o tym także to, że odwołujący nadal pozostają w stosunku pracy. Sąd dał także wiarę wnioskodawczyni, że stara się obecnie wykorzystywać zaległe urlopy wypoczynkowe w sytuacji, gdy gorzej się czuje, tym bardziej, że jej ostatnie zwolnienie jak wynika z danych dostarczonych przez pozwanego zakończyło się 2.12.2019 r.

Czyniąc ustalenia w sprawie Sąd Okręgowy na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. pominął wniosek pełnomocnika organu rentowego o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego lekarza medycyny pracy na okoliczność czy wnioskodawczyni była zdolna do podjęcia pracy na stanowisku i świadczenia jej w okresach kiedy była obecna w pracy, jako nieistotny dla rozstrzygnięcia sprawy, albowiem ze złożonej dokumentacji leczenia wnioskodawczyni wynika, że jej schorzenia miały charakter okresowy, po zakończeniu leczenia wnioskodawczyni każdorazowo uzyskiwała zaświadczenia lekarza medycyny pracy o zdolności do pracy, a nadto z załączonych przez płatnika dokumentów opatrzonych podpisem wnioskodawczyni, a także z zeznań odwołujących i świadków wynika, że faktycznie w okresach pomiędzy zwolnieniami lekarskimi skarżąca umówioną pracę wykonywała na rzecz płatnika w jego kancelarii.

Sąd Okręgowy postanowił również podstawie art. 235² §1 pkt 2 k.p.c. pominąć wniosek dowodowy wnioskodawcy o przeprowadzenie dowodu ze zrzutu przyziemia i pierwszego piętra budynku, w którym mieści się kancelaria na fakt możliwości zatrudnienia pracownika i tego, że pracownicy mogą się nie spotkać w ciągu dnia pracy, uznając, że jest on nieistotny dla sprawy, tym bardziej, że za pomocą złożonych przez płatnika do akt dokumentów podpisanych przez wnioskodawczynię, a także zeznań świadków i własnych, udowodnił już w sposób wystarczający, że zatrudnienie skarżącej nie było fikcyjne, wobec czego nie było dalszej potrzeby udowadniania wykazanych już przez odwołującego okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sporu, bo wiązałyby się to jedynie ze zbędnym przewlekaniem postępowania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 6 ust 1 pkt.1 i art. 13 pkt.1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 423 ze zm.) obowiązkowym ubezpieczeniem emerytalnym, rentowym, chorobowym i wypadkowym - podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami w okresie od nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania.

Przez nawiązanie stosunku pracy, zgodnie z art. 22 § 1 k.p. pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem. W myśl § 1¹ art. 22 k.p. zatrudnienie w warunkach określonych w § 1 jest zatrudnieniem na podstawie stosunku pracy, bez względu na nazwę zawartą przez strony umowy. Równocześnie w myśl § 1² art. 22 k.p. nie jest dopuszczalne zastąpienie umowy o pracę umową cywilnoprawną przy zachowaniu warunków wykonywania pracy, określonych w § 1.

W kwestii cech odróżniających umowę o pracę od innych umów ukształtowało się bardzo bogate orzecznictwo sądowe. Przede wszystkim, zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądem, o wyborze rodzaju podstawy prawnej zatrudnienia decydują zainteresowane strony (art. 353¹ k.c. w związku z art. 300 k.p.), kierując się nie tyle przesłanką przedmiotu zobowiązania, ile sposobu jego realizacji (por. wyrok SN z 13 kwietnia 2000 r., I PKN 594/99, OSNAPiUS 2001 nr 21, poz. 637). Zatrudnienie nie musi mieć charakteru pracowniczego. Praca może być bowiem świadczona także na podstawie umów cywilnoprawnych (por. wyrok SN z 9 grudnia 1999 r., I PKN 432/99, OSNAPiUS 2001 nr 9, poz. 310). Decydujące jednak znaczenie należy przypisać woli stron i zamiarowi ukształtowania w określony sposób treści łączącego je stosunku prawnego, zamiarowi towarzyszącemu zawarciu i kontynuowaniu stosunku umownego. Dopiero w razie ustalenia, że w łączącym strony stosunku prawnym - nazwanym przez nie umową o pracę - zdecydowanie nie występowały elementy typowe dla stosunku pracy (art. 22 k.p.), występowały natomiast elementy obce stosunkowi pracy (np. brak podporządkowania), nie jest możliwa ocena, że zawarta została umowa o pracę. Wówczas, dla ustalenia, że stron nie łączył stosunek pracy, nie jest konieczne precyzyjne nazwanie łączącej strony umowy cywilnoprawnej (por. wyrok SN z 14 lutego 2001 r., I PKN 256/00, OSNAPiUS 2002 nr 23, poz. 564).

Umowa, na podstawie której jest świadczona praca, nie może mieć mieszanego charakteru, łączącego elementy umowy o pracę i umowy cywilnoprawnej (por. wyrok Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2002 r., I PKN 786/00, OSNP 2004 nr 2, poz. 30). W świetle art. 22 § 1¹ k.p. oceny charakteru umowy należy dokonywać nie tylko na podstawie przyjętych przez jej strony postanowień, które mogą mieć na celu stworzenie pozorów innej umowy, lecz także na podstawie faktycznych warunków jej wykonywania /por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 maja 2010 r. I PK 8/10, LEX nr 602668/.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego jako podstawowe cechy stosunku pracy odróżniające go od innych stosunków prawnych wymienione zostały: dobrowolność; osobiste świadczenie pracy w sposób ciągły, powtarzający się; podporządkowanie, wykonywanie pracy pod kierownictwem pracodawcy, w miejscu i czasie wyznaczonym przez niego; ryzyko pracodawcy; odpłatny charakter zatrudnienia /por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 października

2006 r. sygn. I PK 110/06 opubl. M.P.Pr. (...); wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2009 r. sygn. III PK 39/09, LEX 578140/. W wyroku z dnia 25 listopada 2005 r. I UK 68/05 Sąd Najwyższy stwierdził, iż wykonywanie pracy pod kierownictwem pracodawcy (pracy podporządkowanej) jest cechą o charakterze konstrukcyjnym dla istnienia stosunku pracy /opubl. Wokanda 2006/4/26, Lex 177165/. Z kolei w uzasadnieniu do wyroku z dnia 7 marca 2006 r. sygn. I PK 146/05 Sąd Najwyższy przypomniał, iż cechami charakterystycznymi dla stosunku pracy – wskazywanymi w orzecznictwie – są także: obowiązek osobistego wykonywania pracy, zakaz wyłączenia się osobami trzecimi; bezwzględne obowiązywanie zasady odpłatności; pracowniczy obowiązek starannego działania, a nie osiągnięcia rezultatu, oraz obciążenie pracodawcy ryzykiem prowadzenia działalności; wykonywanie pracy skooperowanej, zespołowej; ciągłość świadczenia pracy; występowanie pewnych cech charakterystycznych dla stosunku pracy, np. wypłaty wynagrodzenia za godziny nadliczbowe. Sąd Najwyższy wskazał także, że o kwalifikacji stosunku prawnego jako stosunku pracy decyduje przede wszystkim sposób wykonywania zatrudnienia. Strony mogą więc złożyć wyraźne oświadczenia woli co do ukształtowania podstawy prawnej zatrudnienia. Jednak nawet bez wyraźnego wyrażenia woli przez strony (złożenia oświadczeń woli w tym zakresie) stosunek prawny może być kwalifikowany jako stosunek pracy, jeżeli strony wykonują go w sposób charakterystyczny dla tego stosunku prawnego /opubl. OSNP 2007/5-6/67/.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się nadto, że dla włączenia do ubezpieczenia społecznego niezbędna jest przynależność do określonej w ustawie systemowej grupy podmiotów podlegających obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym. O tym czy strony istotnie nawiązały stosunek pracy stanowiący tytuł ubezpieczeń społecznych nie decyduje samo formalne zawarcie umowy o pracę, wypłata wynagrodzenia, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacenie składki, wystawienie świadectwa pracy, ale faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy, a wynikających z art. 22 § 1 k.p. Sam bowiem fakt, że oświadczenia stron umowy o pracę zawierają określone w art. 22 kp formalne elementy umowy o pracę nie oznacza, że umowa taka jest ważna. Jeżeli bowiem strony umowy o pracę przy składaniu oświadczeń woli mają świadomość tego, że osoba określona w umowie o pracę jako pracownik pracy świadczyć nie będzie, a osoba wskazana jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy, i do podjęcia i wykonywania pracy nie doszło a jedynym celem umowy było umożliwienie skorzystania ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego, to umowę taką uważa się za zawartą dla pozorów - art. 83 § 1 kc. Umowa taka nie stanowi tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi /por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 2008 r. sygn. II UK 148/07, niepubl.; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2005 r. sygn. II UK 321/04, opubl: Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych rok 2006, Nr 11-12, poz. 190, str. 503; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 2001 r. sygn. II UKN 244/00, opubl: Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych rok 2002, Nr 20, poz. 496; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2010 r. sygn. II UK 204/09, LEX nr 590241/.

Przy czym nie jest to jedyna postać pozorności umowy o pracę. Pozorność umowy o pracę ma miejsce nie tylko wówczas, gdy mimo jej zawarcia praca w ogóle nie jest świadczona, ale również wtedy, gdy jest faktycznie świadczona, lecz na innej podstawie niż umowa o pracę. W każdym przypadku decydujące znaczenie ma treść umowy i okoliczności faktyczne jej wykonywania /por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2006 r., sygn. I UK 120/06, opubl. OSNP 2007 nr 19-20, poz. 294; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2009 r., sygn. I UK 43/09, LEX nr 529772; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2011 r. sygn. II UK 20/11, opubl. LEX nr 885004, M.P.Pr. (...)/.

W rozpoznawanej sprawie organ rentowy zakwestionował ważność umowy o pracę która miała być realizowana od 12.04.2010 r. zawartej pomiędzy wnioskodawczynią a płatnikiem, stojąc na stanowisku, że kontynuowanie stosunku pracy i zgłoszenie wnioskodawczyni do ubezpieczeń społecznych w tym okresie były czynnościami pozornymi dokonanymi jedynie w celu spełnienia przez odwołującą się warunków, od którego zależało uzyskanie przez nią świadczeń z ubezpieczenia chorobowego.

W ocenie Sądu Okręgowego, w świetle dokonanych ustaleń faktycznych – na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego, nie ma podstaw do uznania, że zawarta między wnioskodawczynią i płatnikiem umowa o pracę od 12.04.2010 r. w opisany przez strony sposób nie była realizowana. Całokształt okoliczności ustalonych w oparciu przedłożone przez płatnika dokumenty opatrzone podpisami wnioskodawczyni, które były

sporządzane przez nią w ramach powierzonych jej obowiązków, a także na podstawie zeznań odwołujących i świadków, jednoznacznie wskazuje, że stanowisko przedstawione przez organ rentowy w zaskarżonej decyzji nie znajduje oparcia w stanie faktycznym. Z w/w dowód wynika, że wnioskodawczynie rzeczywiście umówioną rodzajowo pracę świadczyła wyznaczonych godzinach w czasie otwarcia biura kancelarii płatnika, popisywała listę obecności, a za pracę otrzymała od pracodawcy umówione wynagrodzenie. Tym samym uznać należy, że pracę świadczyła w warunkach bezpośredniego podporządkowania pod kierownictwem płatnika.

Wbrew zapatrywaniom organu rentowego nie sposób uznać, iż zatrudnienie wnioskodawczynie nie było oparte na rzeczywistej potrzebie pracodawcy a zatem ekonomicznie nieuzasadnione. Sąd zważył, iż to pracodawca ponosi ryzyko gospodarcze i ekonomiczne prowadzonej działalności, jednakże w zeznaniach płatnik w sposób logiczny wyjaśnił zarówno motywami jakimi kierował się tworząc nowe stanowisko pracy, sposób w jaki doszło do zatrudnienia wnioskodawczynie jak i to, że skorzystał w tym celu z dofinansowania z urzędu pracy, który zresztą skontrolował czy doszło rzeczywiście do stworzenia stanowiska pracy dla skarżącej w kancelarii płatnika. Z zeznań płatnika wynika też, że w kancelarii zatrudnia jedynie osoby z polecenia, to potwierdza nie tylko wersję stron spornej umowy, które od początku szczerze i konsekwentnie o tym mówiły, ale także historia zatrudnienia świadka I. K., która przyznała, że również została zatrudniona przez płatnika ponieważ poleciła ją płatnikowi jej koleżanka J. S.. W związku z powyższym wskazana okoliczność przy zachowaniu innych istotnych elementów umowy o pracę w ramach ocenianego stosunku nie może być rozstrzygająca. Ponadto ze złożonych dokumentów wynika, że płatnik należycie wyposażył i przygotował wnioskodawczynię do pracy w jego kancelarii, gdzie charakter świadczonych usług wymaga dodatkowego zabezpieczenia interesów klientów, jak również dochował ustawowego terminu do zgłoszenia odwołującej do ubezpieczeń społecznych jako pracownika jego kancelarii, a także sporządził akta osobowe wnioskodawczynie.

Sąd przy tym za wiarygodne uznał wyjaśnienia odwołujących w których wskazywali iż powrót wnioskodawczynie do pracy po każdej długotrwałej nieobecności w związku z chorobą wiązał się z odciążeniem płatnika przede wszystkim przy czynnościach dotyczących archiwizacji dokumentów klientów kancelarii, które były wykonywane jedynie przez skarżącą i to w sposób wzorowy, jak i co do tego, że płatnik nie zatrudnił nikogo innego na zastępstwo za wnioskodawczynię bowiem pozostałe czynności rozdzielił pomiędzy innych pracowników i siebie. Potwierdzili to bowiem przesłuchani w sprawie świadkowie.

Nieistotne są przy tym motywami, dla których wnioskodawczynie do pracy wróciła, skoro faktycznie w świetle wykazanych okoliczności powierzone jej obowiązki na stanowisku pracy faktycznie podjęła. Te zaś, jak już podniesiono, były wykonywane, bo wnioskodawczynie przyjmowała klientów płatnika, odbierała od nich kwoty na podatki i składki ZUS-owskie, które uiszczali za pośrednictwem kancelarii płatnika, a także wykonywała czynności dotyczące archiwizacji dokumentów klientów płatnika, a potwierdzają to zarówno złożone w sprawie dokumenty, jak i zeznania świadków.

Z dowodów tych wynika także, że wnioskodawczynie robiła to pod kontrolą i bezpośrednim, zarówno w zakresie wykonywanych czynności, jak i czasu pracy, kierownictwem płatnika, który odpowiada za całokształt funkcjonowania jego kancelarii.

Tym samym twierdzenia stron prezentowane w procesie co do charakteru pracy wnioskodawczynie od 12.04.2010 r. i rzeczywistego jej wykonywania pomiędzy zwolnieniami lekarskimi nie mogą być kwestionowane.

Również negocjowanie przez pozwanego rzeczywistej potrzeby pracodawcy zatrudnienia ubezpieczonej nie może zyskać akceptacji. W ocenie Sądu nie ulega bowiem wątpliwości, że wnioskodawczynie faktycznie w całym spornym okresie realizowała zwarty stosunek pracy, a świadczy o tym osobiste świadczenie pracy, stosowanie się do poleceń płatnika, wykonywanie pracy w kancelarii płatnika w określonym przez niego czasie i w miejscu, a także uzyskiwanie wynagrodzenia. Płatnik składek, co prawda w okresach długotrwałej nieobecności wnioskodawczynie, nie zatrudnił na zastępstwo za nią innego pracownika, jednakże z zeznań płatnika i świadków wynika, że pracodawca w sposób racjonalny i logiczny potrafił przeorganizować pracę w swojej kancelarii ze względu na nieobecności odwołującej i że rozsądnie podzielił jej obowiązki pomiędzy innych pracowników i siebie, a przy tym z zeznań tych osób wynika,

że praca związana z archiwizacją dokumentacji czekała na wykonanie przez wnioskodawczynię po jej powrocie ze zwolnień lub z urlopu wypoczynkowego i nikt w tym zakresie nie zastępował skarżącej, ponieważ wnioskodawczyni w sposób wzorowy od początku wywiązywała się z tych czynności. Zdaniem Sądu w/w okoliczności potwierdzają, że dalsze trwanie kwestionowanego stosunku pracy było i nadal jest uzasadnione racjonalnie i ekonomicznie z perspektywy płatnika, którego działalność niewątpliwie wiąże się z dużą odpowiedzialnością w związku z obowiązkiem odpowiednio długiego przechowywania dokumentów podatkowych i ZUS-owskich jego klientów do czego płatnik jest zobowiązany mocą przepisów prawnych. Pośrednio świadczy o tym także to, że odwołujący nadal pozostają w stosunku pracy. Jednocześnie z zeznań wnioskodawczyni wynika, że doskonale zna specyfikę kancelarii płatnika i potrafi w sposób bardzo szczegółowy przedstawić na czym polega praca z tzw. szarościami, a także archiwizacja dokumentacji w kancelarii płatnika, co zdaniem Sądu byłoby po prostu niemożliwe, gdyby rzeczywiście nie wykonywała umówionej pracy na rzecz płatnika. Oprócz tego wnioskodawczyni podniosła też zdaniem Sądu logicznie, że właśnie z uwagi na jej liczne nieobecności nie uzyskała przez tyle lat żadnej podwyżki i to ona pomaga pracownicy zatrudnionej w kancelarii w późniejszym czasie niż ona, a także, że po zakończeniu ostatniego zwolnienia od 2.12.2019 r., gdy czuje się gorzej wykorzystuje zaległe urlopy wypoczynkowe, aby niepotrzebnie nie dezorganizować pracy kancelarii. Tym samym zachowanie tak płatnika, jak i odwołującej jest racjonalne i nakierowane na to, by stosunek pracy łączący odwołujących mógł nadal trwać i być realizowany.

W tym stanie rzeczy według Sądu Okręgowego, przeprowadzone postępowanie dowodowe nie dało podstaw do przyjęcia stanowiska pozwanego, że wnioskodawczyni oraz płatnik zawarli 12.04.2010 r. a następnie utrzymywali umowę o pracę dla pozoru.

Z czynnością prawną pozorną mamy do czynienia wówczas, gdy występują łącznie następujące warunki: oświadczenie woli musi być złożone tylko dla pozoru, oświadczenie woli musi być złożone drugiej stronie, adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozoru, czyli być aktywnym uczestnikiem stanu pozorności. Pierwsza i zasadnicza cecha czynności pozornej wyraża się brakiem zamiaru wywołania skutków prawnych, jakie prawo łączy z tego typu i treścią złożonego oświadczenia. Jest to zatem z góry świadoma sprzeczność między oświadczonymi a prawdziwymi zamiarami stron, czyli upozorowanie stron na zewnątrz i wytworzenie przeświadczenia dla określonego kręgu (otoczenia), nie wyłączając organów władzy publicznej, że czynność o określonej treści została skutecznie dokonana. Jednakże zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, wyrażonym w wyroku z 14 marca 2001 r. (III UKN 258/00, OSNAP 2002/21/527), nie można przyjąć pozorności oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, gdy pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca świadczenie to przyjmował.

W ocenie Sądu zawarcie umowy nie zmierzało też do obejścia prawa (art.58§1 k.c. w związku z art. 300 k.p.). Jak wyżej wskazano wnioskodawczyni wykonywała pracę na podstawie umowy o pracę, a w sposobie realizacji umowy nie występowały cechy obce stosunkowi pracy.

Nadto należy wskazać, że zawarcie umowy o pracę wyłącznie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego, nie powoduje nieważności takiej czynności prawnej, jako mającej na celu obejście ustawy (art.58§1 k.c.), jeżeli na jej podstawie praca w reżimie określonym w art.22§1 k.p. faktycznie jest wykonywana. Motywacja skłaniająca do zawarcia umowy o pracę, co już podnoszono, nie ma znaczenia dla jej ważności przy założeniu rzeczywistego jej świadczenia zgodnie z warunkami określonymi w art.22§1 k.p. Na ogół osoba zawierająca umowę o pracę dokonuje tej czynności prawnej w celu z jednej strony uzyskania statusu pracowniczego i przewidzianej prawem ochrony stosunku pracy związanej z tym statusem, z drugiej strony uzyskania ubezpieczenia społecznego. Nawiązanie stosunku pracy skutkuje równoległym powstaniem stosunku ubezpieczenia. Obydwa te stosunki, jakkolwiek mają inne cele, to wzajemnie się uzupełniają i zabezpieczają pracownika materialnie - pierwszy na co dzień, drugie na wypadek zdarzeń losowych. Stosunek ubezpieczenia społecznego pracowniczego jest konsekwencją stosunku pracy i jako taki ma charakter wtórny. Ubezpieczenie społeczne nie może bowiem istnieć bez stosunku pracy. Uruchomienie stosunku ubezpieczeniowego może odnosić się wyłącznie do ważnego stosunku pracy, a więc takiego, który stanowi wyraz woli obu stron realizowania celów, którym umowa ma służyć.

Z faktycznym utrzymywaniem przez strony od 12.04.2010 r. stosunku pracy wynikał status pracownika dla wnioskodawczynie i wiązał się ze skutkiem w postaci nabycia przez nią uprawnień do świadczeń ubezpieczenia społecznego. Skutek ten nie został wywołany działaniem niezgodnym z przepisami obowiązującego prawa, ale wynika z obowiązującego systemu prawnego.

W ocenie Sądu z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że umowa o pracę zawarta przez płatnika i wnioskodawczynię była realizowana w całym badanym okresie, albowiem zeznania świadków i złożone dokumenty, a także zeznania obojga odwołujących wykazały, że wnioskodawczynie przystąpiła do pracy w kancelarii płatnika a następnie pomiędzy zwolnieniami lekarskimi wykonywała powierzone jej płatnika obowiązki pracownicze, a płatnik tę pracę przyjmował i wypłacał skarżącej umówione wynagrodzenie.

Podkreślić należy, że z żadnego z dowodów nie wynika, że zamiarem wnioskodawczynie nie było świadczenie pracy, a jedynie stworzenie pozorów jej wykonywania, w celu uzyskania w przyszłości świadczeń z ubezpieczenia społecznego w postaci zasiłku chorobowego.

Fakt, że wnioskodawczynie miała przed zatrudnieniem schorzenia kręgosłupa i związane z tym okresowo dolegliwości bólowe i neurologiczne sam w sobie nie może stanowić podstawy uznania jej zatrudnienia w kancelarii płatnika za pozorne, tym bardziej, że przy tego rodzaju schorzeniach po zakończeniu leczenia wnioskodawczynie była zdolna do pracy, co wprost wynika ze złożonych zaświadczeń potwierdzających jej zdolność do pracy po długotrwałej nieobecności w pracy w kancelarii płatnika, a także dokumenty i zeznania świadków, z których wynika, że umowa o pracę była i nadal jest faktycznie realizowana.

Na marginesie Sąd pragnie jednocześnie zaznaczyć, że kontynuowanie zatrudnienia mimo okresowych długotrwałych zwolnień lekarskich wnioskodawczynie, nie jest również sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. W sytuacji gdy wolą stron zawierających umowę było faktyczne nawiązanie stosunku pracy i doszło do świadczenia pracy za wynagrodzeniem, nawet świadomość jednej ze stron umowy, a nawet obu stron, co do wystąpienia w przyszłości zdarzenia uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, nie daje podstawy do uznania, że umowa miała na celu obejście prawa.

Orzekając w powyższy sposób Sąd miał na uwadze, że organ rentowy ma oczywiście prawo do badania, a także kwestionowania podstaw ubezpieczenia w tym umów o pracę, ponieważ rodzą one skutki w dziedzinie ubezpieczeń społecznych. Niemniej jednak w takiej sytuacji, to na organie rentowym spoczywa obowiązek udowodnienia pozorności umowy lub jej sprzeczności z zasadami współżycia społecznego, w myśl art. 6 k.c.

Stanowisko takie zajął także Sąd Najwyższy np. w wyroku z dnia 15 lutego 2007 r., I UK 269/06, OSNP 2008 nr 5-6, poz. 78 oraz w wyroku z dnia 24 sierpnia 2010 r. I UK 74/10, w którym stwierdził, iż: „na organie rentowym, który przyjął zgłoszenie do ubezpieczenia pracowniczego i nie kwestionował tytułu tego zgłoszenia oraz przyjmował składki, spoczywa ciężar dowodu, że strony umowy o pracę złożyły fikcyjne oświadczenia woli. Podstawą ubezpieczenia społecznego jest rzeczywiste zatrudnienie, a nie sama umowa o pracę (art. 22 k.p., art. 6 ust. 1 pkt 1 i art. 13 pkt 1 ustawy z 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych). Umowa o pracę nie jest czynnością wyłącznie kauzalną, gdyż w zatrudnieniu pracowniczym chodzi o wykonywanie pracy. Brak pracy podważa umowę o pracę. Innymi słowy jej formalna strona, nawet połączona ze zgłoszeniem do ubezpieczenia społecznego, nie stanowi podstawy takiego ubezpieczenia.” (LEX nr 653664)

W niniejszej sprawie, organ rentowy nie wykazał, że zakwestionowana przez niego umowa o pracę od 12.04.2010 r. miała charakter pozorny. Pozwany nie wykazał, że wnioskodawczynie zawierając umowę o pracę z płatnika była niezdolna do podjęcia powierzonych jej obowiązków. Wnioskodawczynie miała bowiem orzeczenie lekarza medycyny pracy o braku przeciwwskazań do podjęcia zatrudnienia w kancelarii płatnika na powierzonym jej stanowisku, a z analizy dokumentacji medycznej złożonej do akt sprawy wynika, że nie istniały przeszkody zdrowotne do wykonywania przez skarżącą pracy w kancelarii, gdy strony zawierały umowę o pracę (...).04.2010 r. Sąd zważył też, że pierwsze długotrwałe zwolnienie u płatnika miało miejsce dopiero po 3 miesiącach od zatrudnienia w

kancelarii płatnika, a zatem strony nie mogły z góry zakładać w dacie podpisania pierwszej umowy o pracę, że wnioskodawczyni stanie się po kilku miesiącach niezdolna do pracy. Do akt zostały także złożone zaświadczenia, że po każdej długotrwałej nieobecności wnioskodawczyni otrzymywała zaświadczenie lekarskie, że jest zdolna do pracy. Z dokumentów opatrzonych podpisami wnioskodawczyni, które powstały w trakcie wykonywania przez nią obowiązków pracowniczych wynika natomiast, że pomiędzy kolejnymi zwolnieniami lekarskimi wykonywała na rzecz płatnika pracę.

W żaden sposób nie zakwestionowano też wiarygodności zeznań stron i świadków złożonych w procesie ani zaferowanych w sprawie dokumentów zwłaszcza stworzonych i podpisanych przez wnioskodawczynię w ramach wykonywania przez nią obowiązków pracowniczych. Sąd zaś nie dopatrył się jakichkolwiek niespójności, sprzeczności, braku logiki które pozwalały by na to z urzędu.

Strona, która nie przytoczyła wystarczających dowodów na poparcie swoich twierdzeń, ponosi ryzyko niekorzystnego dla siebie rozstrzygnięcia, o ile ciężar dowodu, co do tych okoliczności na niej spoczywał, a Sąd musi wyciągnąć ujemne konsekwencje z braku udowodnienia faktów przytoczonych na uzasadnienie żądań lub zarzutów – por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 28 lutego 2013 r. I ACa 613/12 LEX nr 1294695.

Tym samym okoliczności wynikające z twierdzeń odwołujących się, które znalazły potwierdzenie w złożonych do akt dokumentach opatrzonych podpisami wnioskodawczyni oraz w zeznaniach świadków, uznać należało za wystarczającą podstawę ustaleń.

Reasumując - skoro wykazane zostało faktyczne świadczenie zatrudnienia przez ubezpieczoną nie ma podstaw, by odmówić jej ustalenia podlegania ubezpieczeniom społecznym w spornym okresie od 12.04.2010 r.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy, na podstawie art.477¹⁴§2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS z aktami rentowymi – pocztą.

19 VII 2021 roku.

A.P.